



Åklagarmyndighetens budgetunderlag för räkenskapsåren 2021–2023

Sammanfattning av Åklagarmyndighetens yrkanden

- Ramanslaget 1:3 Åklagarmyndigheten ska i 2020 års prinsnivå uppgå till 1 748 miljoner kronor för 2021, 1 839 miljoner kronor för 2022 och 1 879 miljoner kronor för 2023.
- Anslaget 1:1 Biståndsverksamhet, anslagspost 44 Internationell civil krishantering ska uppgå till 8,5 miljoner kronor vardera för åren 2021–2023.
- Låneramen för 2021–2022 ska uppgå till 160 miljoner kronor och låneramen för 2023 ska uppgå till 150 miljoner kronor.
- Anslagskrediten ska vara 3 procent av anslaget.
- Räntekontokrediten i Riksgäldskontoret ska vara 5 procent av anslaget.

Åklagarmyndigheten föreslår följande finansiering för åren 2021–2023, exklusive pris- och löneomräkning.

Översikt över verksamhetens finansiering (tkr)

	2019	2020	2021	2022	2023
Finansiering (tkr)	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Anslag					
Utgiftsområde 4, anslag 1:3					
Åklagarmyndigheten	1 602 250	1 712 500	1 747 560	1 838 560	1 878 560
Utgiftsområde 7, anslag 1:1					
Biståndsverksamhet ap. 44	6 174	8 500	8 500	8 500	8 500
Avgiftsinkomster som disponeras	28 987	30 000	30 000	30 000	30 000
Övriga inkomster som disponeras	3 412	5 000	5 000	5 000	5 000
Summa intäkter	1 640 823	1 756 000	1 791 060	1 882 060	1 922 060

Anslagsbehov för anslag 1:3 Åklagarmyndigheten

Inledning

För 2019 tilldelade riksdagen Åklagarmyndigheten ett anslag om 1 610 mnkr. I betänkandet från Justitieutskottet (2018/19:JuU1) motiveras höjningen med att det är av stor betydelse att myndigheten ges långsiktiga förutsättningar att anställa fler medarbetare.

Anslaget för 2019 gav förutsättningar för att kunna återbesätta vakanta tjänster och återuppta satsningen på revisorer, genomföra vissa av de uppskjutna it-projekten och kunna delta mer aktivt i RIF-samarbetet. Det gav även förutsättningar för att öka bemanningen i den operativa verksamheten. Vid årsskiftet 2018/2019 var det totala antalet anställda 1 402, varav åklagare 948. Vid utgången av 2019 var antalet anställda 1 496 och antalet åklagare hade ökat till 992.

Anslagssparandet från 2019 uppgår till 34 miljoner kronor och för 2020 har Åklagarmyndigheten tilldelats ett anslag om 1 699 mnkr. För perioden 2021–2023 har endast anslagsökningar i form av pris- och löneomräkning aviserats.

Konsekvenser av aviserade anslagsnivåer

För att *bibehålla verksamheten* på den nivå som byggts upp under 2019 behöver Åklagarmyndigheten en ökning av anslaget utöver det som aviserats i form av pris- och löneomräkning.

Kostnadsökningen för att bibehålla oförändrad nivå på verksamheten beräknar Åklagarmyndigheten till runt 50-60 miljoner kronor. Med de anslagsnivåer som nu är aviserade kommer myndigheten för att över hela perioden kunna rymma kostnaderna inom föreslagna ramar med start redan under 2020 behöva krympa verksamheten och minska personalstyrkan med sammantaget över hela perioden motsvarande omkring ett hundratal åklagare. Detta skulle innebära en utveckling tvärs emot riksdagens uttalade förväntan på en långsiktig utökning av antalet medarbetare.

Brist på åklagarresurser innebär att stödet till polisen blir mindre omfattande vilket försämrar möjligheterna för att tillskotten till Polismyndigheten ska ge full effekt när det gäller utredningsverksamheten. Idag medför rådande läge i

utredningsverksamheten hos polisen att stora krav ställs på Åklagarmyndigheten. Brist på utredningsresurser, behov av utökade anvisningar och handledning av oerfaren personal samt konkurrens med särskilda insatser hos polisen skapar ett högt tryck på åklagaren som förundersökningsledare och beslutsfattare.

Brist på åklagarresurser innebär i förlängningen att utredningarna kommer att ta längre tid, vilket i sin tur medför att möjligheterna till lagföring minskar eftersom bevisningen riskerar att försämrans över tid. Att möjligheterna till lagföring minskar innebär inte bara att brottslingar undgår bestraffning utan också att brottsoffer inte får den upprättelse som de har rätt till.

Arbetsstrycket på åklagarna är idag alltför högt. Utan möjlighet att långsiktigt bygga upp kompetensen och utöka antalet åklagare finns stora risker för ytterligare försämrad arbetsmiljö vilket även påverkar myndighetens attraktivitet som arbetsgivare. Detta kan försvåra framtida rekryteringar men även möjligheten att behålla de erfarna åklagarna. Det bör också betonas att en hög personalomsättning i sig påverkar arbetsbördan för medarbetarna, riskerar att minska effektiviteten och även leda till sämre kvalitet. En åklagare som slutar ersätts med en aspirant och erfarna medarbetare behöver stödja den nyanställda aspiranten under utbildningstiden. Vidare tar det tid innan en ny kammaråklagare kan hantera de svårare ärendena.

I november 2019 genomförde Åklagarmyndigheten en medarbetarundersökning där bl.a. arbetsmiljön undersöktes. Av undersökningen framgår att åklagarna i hög grad anser att arbetsbelastningen över tid inte är rimlig. Man anger att det är problematiskt att skapa balans mellan arbete och fritid, att det inte finns tillräckligt utrymme för att vara småbarnsförälder samt att det är svårt att koppla bort arbetet på fritiden. Sammantaget bekräftar arbetsmiljöenkäten vår uppfattning att verksamheten inte är dimensionerad för den arbetsbelastning som råder. Betydligt fler åklagare krävs för att arbetsmiljön ska vara rimlig så att åklagarna väljer att stanna kvar i yrket.

Lägre anslag än begärt innebär också att it-verksamheten behöver dras ned, vilket får stora effekter på nödvändiga utvecklingsprojekt och även effekter hos flera andra RIF-myndigheter då dessa behöver stöd av Åklagarmyndighetens it-avdelning för att realisera åtaganden i RIF.

Inflöde och ärendesammansättning

Åklagarmyndigheten har medvetet över tid medverkat till en utveckling som innebär att åklagarna ges större utrymme att leda förundersökningar i komplicerade och eller omfattande brottsutredningar och att polisen oftare ska vara förundersökningsledare i enklare ärenden. Detta eftersom den kvalificerade resurs som åklagarna utgör är begränsad och därför bör användas för de ärenden som verkligen fordrar åklagarens kompetens. Med en alltmer komplex brottslighet är det viktigt att säkerställa rätt resurs av åklagare för de ärenden som kräver särskild skicklighet och erfarenhet.

Den reglering som avgör när en utredning ska ledas av åklagare respektive en polisiär förundersökningsledare tillämpas därför mer konsekvent än tidigare. Detta är en inriktning som regeringen vid flera tillfällen understrukit vikten av. Därtill kommer att Polismyndighetens möjlighet att vara förundersökningsledare i utredningar avseende brott med unga lagöverträdare utvidgades år 2012. Polismyndigheten fick vidare år 2013 behörighet att i vissa fall besluta om förundersökningsbegränsning inom ramen för sitt förundersökningsledarskap. Sammantaget har denna medvetna inriktning lett till ett numerärt minskat inflöde av ärenden och brottsmisstankar avseende enkla ärenden till Åklagarmyndigheten den senaste tioårsperioden.

Från 2018 till 2019 har antalet ärenden ökat med tre procent, även om antalet brottsmisstankar som kom in till Åklagarmyndigheten varit oförändrat. I den gemensamma prognosrapport som rättsväsendets myndigheter lämnar i samband med budgetunderlagen bedöms inflödet av brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten öka under perioden 2019–2023. Polismyndigheten bedömer i prognosen för framtida verksamhetsvolymerna att antalet utredningar som redovisas till åklagare kommer att öka under de närmaste åren, bland annat inom brottstyper som regelmässigt är åklagarledda såsom brott mot särskilt utsatta brottsoffer (sexuallbrott, brott i parrelation och brott mot barn). De senare är sådana som kräver ett snabbt inträde av åklagare som förundersökningsledare och ett aktivt förunderledarskap. Som exempel kan nämnas att vålds- och sexualbrott under 2019 utgjorde 14 procent av brottsmisstankarna hos åklagare men krävde 33 procent av nedlagd tid. Prognosen visar också på en ökning av redovisade trafik- och narkotikabrott. Det är många gånger enkla ärenden som inte kräver lika mycket av åklagare, men som de ändå måste hantera och besluta i.

1 050 åklagare senast 2022

Den stora *satsningen på Polismyndigheten* med målet om 10 000 fler anställda inom polisen till 2024 innebär alltså att inflödet av brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten förväntas öka.

Den satsning som görs på Polismyndigheten måste, för att få effekt i form av ökad lagföring, följas av förstärkningar av Åklagarmyndigheten. Det är angeläget att rekryteringen av åklagare kan gå i takt med polisens utökning, särskilt med tanke på den långa tid det tar att utbilda och lära upp nya åklagare. Åklagarmyndigheten rekryterar även åklagare för att möta behov vid Ekobrottsmyndigheten. Eftersom det inte är praktiskt möjligt att rekrytera och utbilda mer än ett begränsat antal åklagare per år måste utökningen pågå under flera år. Det tar ungefär tre år från det att en ny åklagaraspirant rekryteras till dess att personen genomgått nödvändig utbildning och blivit fullt behörig. Ytterligare flera års erfarenhet krävs för att åklagaren ska kunna hantera de svåraste ärendena.

Åklagarmyndigheten kan för närvarande högst utbilda 75–90 åklagaraspiranter per år. Ungefär 45–60 av dessa är rekryteringar för att ersätta pensionsavgångar eller åklagare som slutar av andra skäl, vilket innebär att antalet åklagare endast kan öka med 25–45 per år beroende på personalomsättningen.

Satsningen på Polismyndigheten i kombination med det hårda arbetstryck som idag råder på åklagare gör alltså att Åklagarmyndigheten behöver ekonomiska förutsättningar att kunna rekrytera nya åklagare i en hög och jämn takt. Det är vår bedömning att antalet åklagare åtminstone måste vara 1 050 senast 2022.

Allt större insatser krävs av åklagare

Åklagare leder som huvudregel förundersökningar i ärenden där det finns en skäligen misstänkt person och brottet inte anses vara av enkel beskaffenhet. Oavsett om någon är skäligen misstänkt för brottet eller inte ska åklagare leda förundersökningar om sexualbrott mot barn och våld eller hot om våld mot närstående. Det kan även i andra fall finnas skäl för åklagare att överta förundersökningen, t.ex. om det finns behov av beslut om hemliga tvångsmedel eller om brottet är svårbedömt.

Satsningen på polisen innebär utöver ett ökat inflöde även merarbete för åklagare. Åklagare handleder i stor utsträckning de många nya polisanställda (såväl poliser som civilanställda) som inte tidigare har arbetat med

brottsutredningar. Oerfarna utredare kräver fler och mer detaljerade anvisningar för utredningsarbetet än erfarna. Detta innebär att åklagare måste lägga ner betydligt mer tid i varje enskilt ärende.

Polisens utredningsresurser är en mycket viktig faktor som påverkar åklagarnas arbete, men även annan utveckling kräver allt större insatser av åklagare. Åklagarmyndigheten hanterar en *alltmer komplex och svårutredd brottslighet* som är både resurs- och tidskrävande att utreda och lagföra.

- Förundersökningar har i många ärenden blivit mer omfattande och alltmer resurser går åt till svårutredda brott som grova våldsbrott och våldtäkter, internationell och organiserad brottslighet, it-relaterade brott, penningtvättsbrott, korruptionsbrott, bedrägerier, brott mot välfärden och immaterialrättsbrott.
- Många av de omfattande och svårutredda brottskategorierna har ökat i antal under de senaste åren. Exempelvis har antalet inkomna brottsmisstankar om *våldtäkt* ökat med 60 procent mellan 2015 och 2019 (från 4 662 till 7446). Under samma period har antalet inkomna brottsmisstankar om *bidragsbrott* mer än fördubblats (från 7 575 till 16 377) och antalet misstankar om *penningtvätt* tredubblats (från 1 944 till 5 985). Vidare har antalet misstankar om *grovt vapenbrott* nästan tredubblats (från 667 till 1881) och antalet brottsmisstankar om *mord/dråp med skjutvapen* (inklusive försöksbrott) under perioden ökat med 40 procent (från 396 till 555).
- *Brott mot barn* är en brottskategori som är särskilt resurskrävande på grund av snäva tidsfrister och den särskilda arbetsmetodik som används innebärande samverkan och samråd med ett stort antal andra myndigheter och närvaro av åklagare vid de allra flesta barnförhören. Antalet misstankar om brott mot barn ökade under tiden 2015 – 2019 med 22 procent (från 27 230 till 33 350).
- Digitaliseringen har medfört att omfattningen av bevisningen har ökat i så gott som alla ärenden. Det digitala materialet kan vara omfattande, t.ex. tusentals meddelanden, bilder och filmer i en mobiltelefon eller dator, och det tar tid att gå igenom för att säkerställa tillräcklig bevisning.
- Hemliga tvångsmedel ger ofta underlag för vidare utredning och de bidrar till att misstänkta kan åtalas. Hanteringen av hemliga tvångsmedel är tidskrävande och har ökat kraftigt de senaste åren, bland annat som en följd av ändrad lagstiftning. Antalet misstänkta personer som avlyssnats i elektronisk kommunikation ökade mellan 2015 och 2018 med över 30

procent. Antalet misstänkta personer som var föremål för hemlig övervakning av elektronisk kommunikation ökade under samma tid med 15 procent, men antalet tillstånd ökade med över 50 procent på grund av att antalet telefoner/andra adresser som respektive misstänkt använder också har ökat. För varje tillstånd måste åklagaren upprätta och lämna in en ansökan till tingsrätten. Om tillståndet gäller hemlig avlyssning, hemlig kameraövervakning eller hemlig rumsavlyssning måste åklagaren också infinna sig i rätten för sammanträde. Därutöver måste underrättelser hanteras. Lagstiftningen på området är komplicerad och hanteringen av hemliga tvångsmedel kräver, förutom en omfattande åklagarinsats, även en omfattande dokumentation som drar allt mer administrativa resurser.

- En betydande andel ärenden kräver internationell samverkan, vilket är resurskrävande. Som exempel kan nämnas inhämtande av uppgifter som finns på servrar utomlands, t.ex. ett Facebook-konto, vilket i varje enskilt fall kräver internationell rättslig hjälp eller annan samverkan. Ett annat exempel är ärenden där svenska åklagare deltar i gemensamma utredningsgrupper med andra länders åklagare.
- I allt fler ärenden förekommer att man dubblar åklagare; dels för att klara uthålligheten i omfattande mål och dels av säkerhetsskäl. I vissa ärenden förekommer även fler än två åklagare.
- Åklagarmyndigheten har tillgänglighet dygnet runt och de flesta åklagare ingår i joursystemet. Svåra komplicerade ärenden behöver hanteras även nattetid, t.ex. europeisk utredningsorder, ärenden med många misstänkta, grova brott, interimistiska beslut om hemliga tvångsmedel. Alla åklagare behöver därför kompetens inom många olika områden och hålla sig ständigt uppdaterade om ny och förändrad lagstiftning.
- Antalet häktade med restriktioner har ökat påtagligt i omfattning de senaste åren, 13 procent mellan 2017 och 2019. En misstänkt som är häktad och har restriktioner innebär för åklagaren, utöver arbete med häktningsframställan och häktningsförhandling, ytterligare ansvar för bland annat hantering av restriktionspost (dvs. att all in- och utgående post till/från den häktade måste läsas och godkännas av åklagare) och löpande prövning av restriktionerna.
- För att öka förutsättningarna för lagföring deltar åklagare även i allt fler samverkansforum bland annat med polis, socialtjänst och Försäkringskassan.

Tillkommande uppgifter och ansvar

Vid resurssättningen måste man även beakta de sammantagna konsekvenserna av *tillkommande uppgifter och ansvar*. En myndighet bör genom effektiviseringar i viss utsträckning kunna hantera tillkommande uppgifter inom befintlig ram, men även om det vid varje enskilt tillfälle rör sig om relativt små utökningar av resursbehovet summerar helheten till stora kostnader.

Det är en allt snabbare lagstiftningstakt på området. Tillkommande uppgifter behöver många gånger utföras på jourtid och även önskvärd utveckling som t.ex. utökade möjligheter till häktning innebär en ökad arbetsmängd kring respektive ärende. Detta förändrar åklagarrollen och tynger arbetsmiljön. Åklagarna måste också sätta sig in i förändringarna för att kunna omsätta nya lagbestämmelser i praktiken. För att öka genomslaget är det nödvändigt med metodutveckling, utbildning och anpassningar av åklagarnas it-stöd, vilket också är resurskrävande.

Här redovisas några av de lagändringar som skett respektive kommer att träda i kraft den närmaste tiden och som sammantaget har påverkan på myndighetens resursbehov, t.ex. genom utökning av området för kriminalisering, fler häktade och en ökning av antalet hemliga tvångsmedel.

- Ändrade regler för målsägandebiträde som innebär att målsägandebiträde som regel inte förordnas i hovrätten, vilket bland annat innebär att åklagare måste föra målsägandens skadeståndstalan där.
- Skärpta straff för innehav av skjutvapen och explosiva varor.
- Ändringar i sexualbrottslagstiftningen.
- Ett förstärkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten.
- Nya straffrättsliga regler om olaga identitetsanvändning.
- Nya regler i lagen om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.
- Införande av barnkonventionen som svensk lag.
- Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och myndighetsutövning.
- Införande av ett barnäktenskapsbrott och en särskild straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv.

- Ändrade påföljder för unga lagöverträdare.
- Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott.
- Införande av hemlig dataavläsning.
- Nya regler avseende häktningstider och restriktionshantering.

Härtill kommer att regeringen nyligen har och kommer att tillsätta ett flertal större utredningar i syfte att införa ny lagstiftning på de straffrättsliga och straffprocessuella områdena. Åklagarmyndigheten bidrar i flertalet av dessa utredningar med en eller två experter.

Förstärkt it-verksamhet

Utveckling av it-stöd är en förutsättning för en effektivare verksamhet inom Åklagarmyndigheten och i hela rättskedjan genom insatser inom RIF-arbetet. Åklagarmyndigheten har kommit långt i arbetet med att digitalisera handläggningsprocesser vilket har effektiviserat det operativa arbetet i stor omfattning. Dock finns fortsatt stora utmaningar som gör att mer resurser behöver tillföras it-verksamheten.

I föregående års budgetunderlag beskrevs den betydande förstärkning som krävs för att kunna bedriva nödvändigt it-utvecklingsarbete. Då Åklagarmyndigheten under 2019 fick ett realiseringsuppdrag kring EU-projektet ”e-evidence”, utan särskilda medel för detta, har myndighetens egna prioriterade frågor fått stå tillbaka under 2019. De it-utvecklingsinsatser som krävs är nödvändiga för att säkerställa myndighetens samlade förmåga. Förstärkningen är nödvändig främst av följande skäl:

- Åklagarmyndigheten äger och förvaltar själva omfattande it-system för åklagarnas ärendehantering. För att minska sårbarheten måste antalet medarbetare som är väl insatta i systemen bli fler.
- Åklagarmyndigheten har sedan många år arbetat aktivt med digitalisering med målet att ha en alltigenom elektronisk akt. Även om investeringar har gjorts under åren för att hålla de grundläggande systemen uppdaterade så krävs framförallt stora utvecklingsinsatser för att anpassa det primära verksamhetssystemets (Cåbra) funktionalitet till nya tekniska plattformar.
- Även om Åklagarmyndigheten har en till stor del digitaliserad ärendehantering så finns det stora verksamhetsmässiga behov som beror på omvärldens teknikutveckling, behov som fortfarande idag inte tillgodoses. I

samband med dagens brottsutredningar behöver stora mängder information i form av bild, ljud och video hanteras. Detta hanteras fortfarande manuellt utanför verksamhetssystemen, vilket inte är gångbart längre eftersom volymerna och omfattningen vuxit sig så stora att det får en negativ effekt i ärendehandläggningen.

- Åklagarmyndighetens verksamhet kräver en hög säkerhetsnivå vilket gör att all systemutveckling numera även innehåller omfattande it-säkerhetsarbeten och detta kräver en utökad utvecklingskapacitet.

Effektiviseringar

Effektiviseringar i verksamheten pågår kontinuerligt inom områden som organisation och ärendehandläggning samt utveckling av it-stöd för effektivare processer. Nedan ges exempel på effektiviseringsarbete som pågår eller genomförts de senaste åren.

- Vid årsskiftet 2019/2020 samlades de tidigare tre utvecklingscentrumen i en organisatorisk enhet. Omorganisationen gjordes för att få bättre förutsättningar för ett effektivt rättsligt utvecklingsarbete.
- En översyn av organisationen för den operativa verksamheten pågår i syfte att åstadkomma en effektivare styrning och ledning.
- Åklagarmyndigheten har skapat en särskild organisation för att snabbt hantera trafikbrott och andra enkla ärenden. Trafikenheterna har vidareutvecklats genom att de numera även hanterar ärenden avseende yrkestrafik på väg där företagsbot kan aktualiseras.
- Den befintliga koncentrationen av mängdärenden på områdesnivå innebär att myndigheten skapar egna separata flöden för de enklaste ärendena så att mer resurser kan läggas på de svårare och mer komplexa ärendena.
- Sedan årsskiftet har försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål införts i hela åklagarområde Stockholm. Åklagarna lägger ner mycket tid på utbildning av poliser och återkoppling; allt i syfte att bidra till att aktuella ärenden kan hanteras på ett effektivare och snabbare sätt genom hela rättskedjan. Enligt Brås utvärdering har försöksverksamheten hittills varit framgångsrik. Åklagarmyndigheten förbereder nu också tillsammans med övriga myndigheter ett införande på flera platser i landet. Åklagare kommer då att ta stort ansvar för ytterligare utbildning av poliser, återkoppling m.m.

- Bekämpningen av internationell och organiserad brottslighet har samlats i en riksenhet, vilket ger förutsättningar för en effektivare verksamhet, minskad sårbarhet och ökad enhetlighet vid handläggning av dessa ärenden.
- I syfte att samla åklagarkompetensen inom bedrägeriområdet i åklagarområde Stockholm och få en förbättrad samverkan med polisens regionala bedrägerigrupp hanteras sedan ett år tillbaka samtliga bedrägerier och närliggande brott gemensamt på City åklagarkammare. Genom detta är tanken att kvaliteten i utredningarna ska öka, gemensamma prioriteringar med polisen underlättas och lagföringen öka.
- Åklagare deltar i ökande omfattning i domstolsförhandlingar via videolänk. Allt fler barnhus har också utrustats med teknisk utrustning vilket gör det möjligt att i hela landet numera delta i barnförhör på elektronisk väg.
- Effektivare jour genom ökad digitalisering som bland annat innebär att jouråklagaren kan kommunicera med domstolen på ett effektivare sätt.

Anslagsförstärkning ger resultat

Åklagare är en efterfrågad resurs. Det gäller både i koppling till ärendehandläggningen, där fler och fler uppgifter och samarbeten läggs på åklagaren, men också som råd och stöd mot underrättelseverksamhet och som experter i utredningar och vetenskapliga undersökningar.

Åklagare är ansvariga för utredningarna av de mer komplicerade brotten samt processar i rätten. De har en unik inblick i hur rättsreglerna fungerar i praktisk tillämpning och vad samarbeten, uthållighet och kompetens betyder för förutsättningarna för en framgångsrik brottsbekämpning. Också i ett internationellt perspektiv ser vi hur den svenska åklagarens kombination av förundersökningsledare och processförare ger oss särskilda förutsättningar att, exempelvis inom ramen för internationell civil krishantering, ge stöd till utvecklingen av förmågan att bekämpa brott.

Den nuvarande arbetsbördan för åklagarna leder till att arbetet i mycket stora delar är reaktivt, alltså kopplat till de ärenden och förfrågningar om utredningsdirektiv som utredande myndigheter lämnar in till åklagarna. Myndighetens uppgift är inte endast att ”hålla undan”, dvs. att hantera det som kommer in till myndigheten, utan även att aktivt initiera åtgärder och ärenden av vissa slag och verka för ett bättre resultat exempelvis genom fler lagföringar inom viktiga och resurskrävande områden såsom sexualbrott, brott i

parrelation, brott mot barn, penningtvätt, bedrägeri- och bidragsbrott samt grova brott. Utrymme för sådant arbete förutsätter emellertid att det finns tillräckliga resurser. Har myndigheten tillgång till de resurser som behövs bör det kunna leda till fler genomförda utredningar, kortare handläggningstider, högre kvalitet och därmed fler lagföringar.

Vi vill därför peka på möjligheten att inte bara möta de resursbehov som krävs för att Åklagarmyndigheten ska kunna hantera inflödet från utredande myndigheter, utan att därutöver ge förutsättningar för Åklagarmyndigheten att verkligen bidra till att de resurser som läggs på polisens utredningsverksamhet ger bästa möjliga utdelning.

En viktig del i bekämpningen av organiserad brottslighet är att minska vinsterna av brott. Åklagarnas och revisorernas systematiska arbete med brottsutbytesfrågor är tidskrävande men har gett goda resultat. I arbetet med att spåra brottsutbytet har finansiella utredningar blivit allt vanligare. Mellan 2015 och 2019 har dessa ökat med nära 150 procent. Antalet ärenden med yrkanden om förverkande av utbyte av brott och brottslig verksamhet ökade under samma period med 64 procent. Detta ger medel till staten samtidigt som kriminella och deras organisationer får minskade möjligheter att omsätta brottsutbyte i ny kriminalitet. Även om det är ett resurs- och tidskrävande arbete är det angeläget att fortsätta att utveckla arbetet med brottsutbyte eftersom det visat sig framgångsrikt i brottsbekämpningen. Av betydelse här är även revisorernas arbete. För att öka myndighetens förmåga att återta brottsutbyten är egna revisorer av stort värde. En möjlighet till utökning av antal revisorer kommer att leda till en ökad förmåga att arbeta med återtagande av brottsvinster.

För att möta de omfattande satsningarna på polisen och övrig utveckling som påverkar åklagarnas arbetsbelastning är det nödvändigt att öka antalet åklagare. Vår bedömning är att antalet åklagare åtminstone måste vara 1 050 senast 2022 och det här budgetunderlaget handlar i huvudsak om att få budgetförstärkningar för att kunna uppnå detta. En ännu större satsning har dock alla förutsättningar att vara väl värda pengarna.

Anslagsbehov per år

För att *bibehålla verksamheten* på den nivå som byggs upp under 2019 och 2020 behöver Åklagarmyndigheten en ökning av anslaget per år utöver pris- och löneomräkning. De ökade kostnaderna avser lönerevision, pensionspremier, indexuppräkning av hyror, marknadsanpassning av hyresnivåer för Stockholmsbaserade arbetsplatser, säkerhets- och andra anpassningar av lokalerna samt övriga driftkostnader. Därtill kommer helårseffekter av gjorda rekryteringar samt den stegvisa höjningen av åklagarnas löner under utbildningen.

För att utöka antalet åklagare ytterligare under 2020 och 2021 till 1 050 åklagare behöver anslaget utökas ytterligare. En ökning av antalet åklagare innebär också ett behov av att utöka den administrativa personalen i verksamhetens stödfunktioner. Därtill kommer behov av en fortsatt förstärkt it-verksamhet. Den utökade rekryteringen av åklagare medför även mindre kostnadsökningar för utbildning, lokaler och övriga driftkostnader.

Sammantaget behöver Åklagarmyndigheten anslagsökningar med 49 mnkr år 2021, ytterligare 91 mnkr år 2022 och därefter ytterligare 40 mnkr år 2023. Kostnaderna år 2021 finansieras delvis av ett beräknat anslagssparande från 2020.

En fortsatt jämn ökning av anslaget enligt begärda medel är nödvändig för att kunna uppnå och behålla 1 050 åklagare, så att Åklagarmyndigheten inte ska bli en flaskhals i rättskedjan.

Tabellen visar hur kostnaderna inklusive pris- och löneomräkning beräknats för vart och ett av åren. Pris- och löneomräkningen som beräknas uppgå till 20 mnkr per år ingår inte i tabellen över verksamhetens finansiering på första sidan.

Budgetposter	2020	2021	2022	2023
Anslag 2020 års nivå	1 698 560	1 698 560	1 698 560	1 698 560
2020 kostnadsnivå	14 000	0	0	0
Kostnadsökningar nuvarande verksamhetsnivå				
Lönerevision, indexuppräknning lokaler, övrigt		40 000	80 000	120 000
Delsumma		40 000	80 000	120 000
Tillkommande kostnader				
Förstärkt it-verksamhet		10 000	20 000	15 000
Rekrytering upp till 1050 åklagare		10 000	15 000	20 000
Ökade pensionspremier		15 000	30 000	45 000
Marknadsanpassning hyresnivåer		9 000	25 000	25 000
Lokalsäkerhet		5 000	10 000	15 000
Delsumma		49 000	100 000	120 000
Kostnader totalt	1 712 560	1 787 560	1 878 560	1 938 560
Sparande 2020		-20 000		
Behov		1 767 560	1 878 560	1 938 560
PLO		-20 000	-40 000	-60 000
Yrkande		1 747 560	1 838 560	1 878 560

Anslagsbehov för anslag 1:1 Biståndsverksamhet

Åklagarmyndigheten har ett anslag för internationell civil krishantering inom anslag 1:1 för biståndsverksamheten. Med den ökning av anslaget som myndigheten erhållit de senaste åren ges ökade förutsättningar att möta den ambitionsnivå som finns avseende internationell civil krishantering inom Sverige, EU och FN. Storleken på den del av anslaget som avser förvaltningskostnader behöver dock ökas för att myndigheten ska kunna arbeta långsiktigt. I realiteten har arbete med internationell civil krishantering inom myndigheten under de senaste åren finansierats av det ordinarie förvaltningsanslaget.

Det förutses därför inga större förändringar i myndighetens behov under åren 2021–2023.

Lokalförsörjning

Åklagarmyndigheten medverkar i ett antal projekt avseende rättscentrum bland annat i Gävle, Kristianstad och Västerås.

Investeringar i anläggningstillgångar

För perioden planeras fortsatta investeringar avseende it-verksamheten och informationssäkerhetsarbetet. Investeringar avseende lokalanpassningar ökar till följd av fortsatt genomgång av lokalsäkerheten inom myndigheten samt nya lokaler.

Nyinvesteringar i möbler och kontorsutrustning görs fortlöpande i samband med lokalanpassningar eller byte av lokaler. Investeringsbeloppen i nedanstående tabell inkluderar även löpande återanskaffningar.

I tabellerna nedan anges Åklagarmyndighetens totala investeringsbehov i anläggningstillgångar. Planerade investeringar, inklusive planerad finansiering, rapporteras även via informationssystemet Hermes.

	2019	2020	2021	2022	2023
Verksamhetsinvesteringar (tkr)	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	1 866	2 000	6 000	2 000	2 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	46 743	50 000	52 000	35 500	36 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	5 747	9 000	18 000	7 000	8 000
Summa verksamhetsinvesteringar	54 356	61 000	76 000	44 500	46 000
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	54 356	61 000	76 000	44 500	46 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Summa finansiering	54 356	61 000	76 000	44 500	46 000

	2019	2020	2021	2022	2023
Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (tkr)	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	83 712	101 223	118 605	144 652	139 400
Nyupplåning (+)	57 992	61 000	76 000	44 500	46 000
Amorteringar (-)	-40 481	-43 618	-49 953	-49 752	-52 897
UB lån i Riksgäldskontoret	101 223	118 605	144 652	139 400	132 503
Beslutad/föreslagen låneram	140 000	120 000	160 000	160 000	150 000
Ränteutgifter	-243	0	250	500	500
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Övrig finansiering	0	0	0	0	0
Summa finansiering	0	0	0	0	0
Summa amorteringar och ränteutgifter	40 238	43 618	50 203	50 252	53 397

Övriga villkor

Räntekontokredit

Räntekontokreditens föreslås för budgetåren 2021–2023 vara 5 procent av anslaget.

Anslagskredit

Anslagskreditens föreslås för budgetåren 2021–2023 vara 3 procent av anslaget.

Låneram

Låneramen föreslås för budgetåren 2021–2022 uppgå till 160 000 tkr och för 2023 till 150 000 tkr.